

ת"פ 24377/10/12 - מדינת ישראל נגד אדם כרמלי, יעקב כרמלי

בית משפט השלום בבאר שבע

י"ד סיוון תשע"ד
12 יוני 2014

ת"פ 24377-10-12 מדינת ישראל נ' כרמלי ואח'
תיק חיצוני: 5090/11

לפני המאשימה נגד הנאשמים
כב' השופט רון סולקין
מדינת ישראל באמצעות פמ"ד - עו"ד הינד נאבלסי
1. אדם כרמלי
2. יעקב כרמלי באמצעות ב"כ עו"ד שי ברגר

גזר דין

הנאשמים שלפני נותנים את הדין כדלקמן:

- נאשם 1 - בגין עבירה של מסירה הודעה כוזבת, בניגוד לסעיף 243 סיפא לחוק העונשין תשל"ז - 1977;
- נאשם 2 - בגין עבירה של מסירה הודעה כוזבת, בניגוד לסעיף 243 סיפא לחוק העונשין תשל"ז - 1977 וכן עבירה של נסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, בניגוד לסעיף 415 סיפא ביחד עם סעיף 25 לאותו חוק.

על פי עובדות כתב האישום, שהוגש מלהתחילה במסגרת הסדר טיעון, אשר גובש עוד בשלב המקדמי של עריכת השימוע, סיכם הנאשם 2 עם אדם שזהותו לא נמסרה, כי יקח את רכבו ויעבירו לשטחי יהודה ושומרון, תמורת תשלום בסך 2,000 ₪. נאשם 2 העביר לאותו אדם את מפתחות רכבו. בעקבות המתואר לעיל, פנה הנאשם 1, בהנחית הנאשם 2, לתחנת המשטרה בדימונה, ומסר הודעה כי הרכב נגנב, בידיעה כי המדובר בהודעה כוזבת.

בהמשך לאמור, פנה הנאשם 2 לחברת הביטוח ומסר הודעה כוזבת כי רכבו נגנב, במטרה להונות את חברת הביטוח ולקבל במרמה את כספי הביטוח בגין הרכב, בסך כ- 23,000 ₪.

השתלשלות הדין

ביום י"א אדר תשע"ג - 21.02.13 הציגו הצדדים את הסדר הטיעון ואף הגישו טופס הסדר בכתב (ת/1). על פי ההסדר, הודו הנאשמים בעובדות כתב האישום, הורשעו (עקב טעות נרשמה ההרשעה בפרוטוקול מאוחר יותר), והופנו לחקירה שירות המבחן למבוגרים. ההסדר לא כלל הסכמות ענשיות, ואולם סוכם כי ההגנה תהיה רשאית לעתור לביטול הרשעתו

עמוד 1

של הנאשם 1 בדין.

ביום ט"ז טבת תשע"ד - 19.12.13 התקיים דיון, לאחר הגשת תסקיר בעניין הנאשמים. היות שמהתסקירים עלה כי הנאשמים אינם נוטלים אחריות מלאה למעשיהם ואף לא אישרו, בפני קצינת המבחן, עובדות מתוך כתב האישום, מסרו שוב הודאה לפני בית המשפט ובהסכמת הצדדים הופנו פעם נוספת לשירות המבחן.

ביום כ"ט שבט תשע"ד - 30.01.14 נשמעה פרשת העונש (וכן טיעונים בנוגע לשאלת הרשעתו של הנאשם 1), לאחר שהוגשו התסקירים המשלימים. הצדדים הגישו ראיות לעונש. התביעה הגישה טיעוניה לעונש בכתב (ת/3) והשלימה אותם בעל פה. ההגנה טענה על פה. בסיום הדיון, הורה בית המשפט להפנות ענינם של הנאשמים לממונה על עבודות השירות בשב"ס, וכן נתבקש שירות המבחן ליתן הבהרה בנוגע לשאלת ביטול הרשעתו של הנאשם 1, היות שענין זה לא בא ידי ביטויו בתסקירים שהוגשו.

היום, י"ד בסיון תשע"ד - 12.06.14, נשמעו טיעונים משלימים לענין שאלת ההרשעה והעונש, לאחר הגשת חוות דעת הממונה והתסקיר המשלים השני בענינו של נאשם 1. יצוין, לאור העובדה שהנאשם 1 חזר פעם נוספת והתנער מאחריותו לעבירה בפני הממונה על עבודות השירות, נרשמה פעם נוספת הודאת הנאשם במלוא העובדות שבכתב האישום.

ראיות לעונש

מטעם התביעה הוגש, לענין העונש, מרשם פלילי של הנאשם 2 בלבד (ת/2). הנאשם נושא הרשעה בגין עבירה בתחום התכנון והבניה שאיננה ממן הענין ואף חלפו שנים רבות מאז הטלתה.

מטעם ההגנה הוגשו אסופת מסמכים רפואיים בענינו של הנאשם 2 (נ/1), מהם עולה כי סובל מליקויים בריאותיים שונים, לרבות בעיות בתחום ברה"ן, ואף הוכר כנכה הסובל מתסמונת בתר-חבלתית (פוסט טראומה), בעקבות תאונת דרכים שבה היה מעורב במסגרת שירות מילואים. עוד הוצג אישור (נ/2) על התנדבותו של הנאשם 2 במשמר האזרחי.

תסקירים וחוות דעת

בענינו של נאשם 1, הוגשו, כאמור, שלושה תסקירים.

מהתסקיר הראשון, נושא תאריך י"א תשרי תשע"ד - 15.09.13, עולה כי המדובר בצעיר, בשנות העשרים לחייו, רווק, המתגורר בבית הוריו. עובד במטבח מסעדה. המשפחה סבלה ממצבו הנפשי של האב כמתואר לעיל, לרבות התפרצויות

זעם, והנאשם נטל על עצמו מעין "תפקיד הורי" במטרה לתמוך ולסייע לאביו. אין נתונים על מעורבות פלילית של בני משפחה נוספים. הנאשם שירת בצבא כטבח. במהלך שירותו נשפט למאסרים קצרים. עד כה עבד בעבודות מזדמנות, כגון תחנת דלק או במסעדות. הודה במעשים באופן חלקי.

שירות המבחן התרשם, כי המדובר במי שהתקשה לתפקד במסגרת החינוכית והצבאית, מתקשה להתמיד במסגרות תעסוקה. במצבים מסוימים פועל ללא הפעלת שיקול דעת ומחשבה מעמיקה על תוצאות מעשיו והשלכותיהם. ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו מהווים עבורו גורם הרתעתי משמעותי.

שירות המבחן התרשם, כי ביצוע העבירה קשור ליחסיו של הנאשם עם אביו.

שירות המבחן ממליץ על הטלת "ענישה מוחשית שתוסיף ותבהיר לו את חומרת העבירה שביצע" בסופו של דבר המליץ שירות המבחן להטיל עונש מסוג של"צ, והתחייבות להימנע מעבירה.

בתסקיר המשלים נושא תאריך י"ד שבט תשע"ד - 15.01.14, מציין שירות המבחן, כי הזמן שחלף סייע לנאשם לפתח מודעות ותובנה למשמעות המעשים שביצע, וכי הוא מתחיל לטול אחריות על מעשיו, גם אם ברמה ראשונית. שירות המבחן שב וחזר על המלצתו העונשית.

מהתסקיר המשלים השני, נושא תאריך כ"ז אייר תשע"ד - 27.05.14, עולה כי הנאשם ממשיך בנסיונו להתארגן ולפתח חיים עצמאיים. מוצא ענין וסיפוק בעבודתו כטבח במסעדה. בהיות הנאשם צעיר, ללא עבר פלילי, כאשר לדעת שירות המבחן העבירה בוצעה עקב מחויבותו לאביו, התלבט שירות המבחן בשאלת ההמלצה בענין הרשעתו בדין, אך בסופו של דבר ציין, כי 'נוטה להמליץ' על ביטול הרשעתו, במטרה שלא לפגוע באפשרות תעסוקה עתידית.

מחוות דעת הממונה על עבודות השירות שהוגשה בעניינו של נאשם 1, עולה כי נמצא מתאים לריצוי מאסר בעבודות שירות, בבסיס יחש"ם דרום, במחנה נתן, סמוך לבאר שבע. יצוין, לפני הממונה על עבודות השירות הכחיש הנאשם שוב את העבירה שביצע ונטה למזער את חלקו בפרשה.

אשר לנאשם 2, הוגשו שני תסקירים.

מהתסקיר הראשון, נושא תאריך י"א תשרי תשע"ד - 15.09.13, עולה כי המדובר במי שהוא כבן 62, נשוי ואב לארבעה. מאז שנת 1994 אינו עובד בשל מצבו הנפשי. שירת בצה"ל כנהג. לאחר מכן עבד כעשור כנהג אוטובוס וכנהג משא. מטופל בגין מצבו הנפשי. בפני שירות המבחן התנער מאחריותו לעבירה, טשטש המידע שמסר.

שירות המבחן ציין, כי בגין התנהגותו זו של הנאשם, אינו יכול לשקול ענישה שיקומית - טיפולית, והמליץ על הטלת ענישה מרתיעה בדמות מאסר מותנה וקנס.

מהתסקיר המשלים, נושא תאריך י"ד שבט תשע"ד - 15.01.14, עולה, כי הנאשם הודה ונטל אחריות על ביצוע

העבירה. ציין, כי התנהלות זו אינה מאפינת אותו. חש תחושת חרדה ובהלה מההליך המשפטי.

שירות המבחן התרשם, כי הזמן שעבר אפשר לנאשם לערוך תהליך של התבוננות פנימית, גם אם ברמה ראשונית ושטחית בשלב זה. חל שינוי בעמדותיו.

שירות המבחן שקל המלצה על הטלת צו של"צ ואולם מצא, כי לאור מצבו הנפשי של הנאשם, ענישה זו אינה מתאימה לו והמליץ להשית עליו מאסר מותנה וקנס.

מחוות דעת הממונה על עבודות השירות שהוגשה בענינו של נאשם זה עולה, כי לא נמצא כשיר לריצוי מאסר בדרך של עבודות שירות, וזאת לאור מצבו הנפשי.

טענות הצדדים

התביעה עותרת להותיר הרשעתו של נאשם 1 על כנו, משלא עלה, כי עלולה להיות פגיעה קונקרטיה בעתידו התעסוקתי בעקבות ההרשעה, ולאור סוג המעשים שבוצעו.

התביעה עותרת לקבוע מתחם ענישה כולל שינוע בין מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, ועד לשנת מאסר בפועל, בגין חלקו של כל אחד מהנאשמים בפרשה. התביעה אינה מבחינה בין הנאשמים לענין מתחם הענישה. במקרה קונקרטי זה, עותרת התביעה להשית על הנאשמים עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר מותנה ארוך ומרתיע וקנס גבוה, וזאת לאור כך שהמעשים כונו להשיג "כסף קל" באמצעות הונאת חברת הביטוח.

לאור חוות דעת הממונה על עבודות השירות שהוגשה בענינו של נאשם 2, עותרת התביעה להשית עליו מאסר בפועל ממש.

ההגנה מדגישה את נסיבותיהם האישיות של הנאשמים; את הודאתם בעבירות בהזדמנות הראשונה. לשיטתה של ההגנה, המדובר בנאשמים נורמטיביים. לטענת ההגנה (אשר לא הוצגו אסמכתאות התומכות בה) החל הנאשם 1 בהליכים לקראת גיוסו לעבודה במתקן בטחוני בדרום, והרשעה עלולה לעמוד לו לרועץ. ההגנה עותרת להימנע מהרשעתו של הנאשם 1, אשר, לשיטתה, ענינו עומד בתנאים שנקבעו בפסיקה על מנת להימנע מהרשעה.

דין והכרעה

העבירות שביצעו הנאשמים חמורות ומצביעות על כשל בסיסי בערכים. אין בית המשפט יכול לקבל, כי המדובר בעבירות המתבצעות ללא שיקול דעת, או כי מאן דהוא 'נקלע' לביצוע עבירות מסוג זה. המדובר במעשים הדורשים תכנון מדוקדק מראש וטמונה בהם אי הגינות כלפי הציבור ואף אנטי חברתיות.

המדובר במעשים הפוגעים בכלל הציבור, ובין היתר גורמים להכבדת הנטל הכלכלי הרובץ על כלל האוכלוסיה בארץ בכך שמביאים לעלית פרמיות הביטוח. שכן, חברות הביטוח נאלצות לקחת בחשבון, כי חלק מהמקרים בהם תיאלצנה לפצות מבוטחיהן, מקורם בתביעות כוזבות, במצב בו בעל הרכב נהנה פעמיים - הן ממכירת הרכב לגורם עבריני, והן מקבלת תגמולי ביטוח.

אף מסירת ההודעה הכוזבת למשטרת ישראל, פוגעת בכלל הציבור, כאשר מביאה לבזבז משאבים וזמן של גורמי השיטור והחקירה לשוא, ובכך - לפגיעה ביכולת משטרת ישראל לבצע משימותיה ולהגן על הציבור מפני עבירות אחרות.

בית המשפט מקבל עמדת התביעה, כי על דרך הכלל ראוי להשית על עבירות מסוג זה, קרי: מסירת הודעה כוזבת ונסיון לקבל דבר במרמה מחברת הביטוח, מאסר בפועל בכליאה ממשית, וזאת על מנת להציב רף ענישה ברור וחד משמעי אשר הולם את העבירות ואף להרתיע עברינים בכח.

ראו דברי בית המשפט המחוזי, כב' ס.נ. השופטת ש.דברת, ע"פ (באר שבע) 7163/04 **תורג'מן נ' מדינת ישראל**, שם נקבע, בנוגע למסכת עבירות דומה, כדלקמן:

העבירה בה הורשע המערער הפכה למכת מדינה ולניסיון להשיג "כסף קל" על ידי הונאת חברות הביטוח, ויש לבער נגע זה. אין בנסיבותיו האישיות של המערער כדי לגבור על האינטרס הציבורי של הטלת מאסר בפועל על עבירות אלה.

[ההדגשה שלי].

עוד ראו ע"פ (באר שבע) 7413/01 **מנטלמכר נ' מדינת ישראל** שם נקבע, גם כן בנסיבות דומות:

אנשים לא מעטים מבקשים להוציא כספים בטענות מרמה מחברות הביטוח, תוך הצגת מצג שרכבם נגנב. הדבר גורם נזק רב לחברות הביטוח, ומטיל גם מעמסה כספית על בעלי כלי הרכב הישרים, הנדרשים לשלם פרמיות גבוהות בשל הסיכונים שחברות הביטוח מקבלות עליהן ... יש להעביר מסר ברור לכל אדם המבקש להתעשר על סמך מצגי שווא, כי ימצא עצמו מאחורי סורג ובריח, לאחר שיתפס, גם אם עברו נקי.

[ההדגשה שלי].

כן ראו ע"פ (נצרת) 1138/05 **מדינת ישראל נ' ביטון**.

לאור האמור בפסיקה שצוטטה, מקבל בית המשפט הרף העליון של מתחם הענישה שהוצע על ידי התביעה בגין מעורבות בעבירות מסוג זה, כאשר המדובר בנסיון הונאה בסכומים של עד כמה עשרות אלפי ₪, נסיון אשר לא צלח - עד שנת מאסר בפועל.

כאשר המדובר בעבירה של מסירת הודעה כוזבת בלבד, כפי המיוחס לנאשם 1, אין בית המשפט רואה לקבל טענת ההגנה, כי מתחם הענישה מגיע עד מספר חודשי מאסר בעבודות שירות בלבד, שכן המדובר בחלק משמעותי ועיקרי במסכת העבירה הכוללת, ובית המשפט רואה להעמיד המתחם עד תשעה חודשי מאסר בפועל.

אשר לרף הנמוך של המתחם, הגם שעל דרך הכלל לא יפחת ממאסר שירוצה בעבודות שירות (בשני המקרים), הרי אין לשלול מקרים מיוחדים בהם, עקב נסיבות אישיות חריגות, יקבע עונש שאינו כולל רכיב של מאסר בפועל, אלא רכיבי ענישה חלופיים, ומשכך יועמד הרף התחתון של המתחם על מאסר צופה פני עתיד בלווית עיצומים כספיים משמעותיים וכן שירות לתועלת הציבור, במקרים המתאימים.

לענייננו, איזון השיקולים בענינו של נאשם 2, היה מצביע, אלמלא נסיבותיו המיוחדות, על קבלת עתירת התביעה להשתתף מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות למלוא התקופה האפשרית, קרי: ששה חודשים. זאת, בלווית עונשים נלווים של מאסר מותנה ועיצום כספי משמעותי.

גם בשים לב לכך, שנאשם זה, כמו גם הנאשם 1, לא שתף פעולה בחקירה ואף במהלך ניהול המשפט חזר בו לסירוגין מנטילת האחריות על מעשיו, דבר המצביע על אי הפנמה של משמעות המעשים. התרשמות זו מתחזקת גם לאור העובדה, שפרטי אותו אדם שיתף פעולה עם הנאשמים לצורך העברת הרכב לשטחי יהודה ושומרון, לא נמסרו עד היום.

יחד עם זאת, לאור מצבו הרפואי והנפשי המיוחד של נאשם זה, אשר הנו בעשור השביעי של חייו, סובל ממחלות שונות ואף מנכות בתחום ברה"ן, בעטיה נמצא בלתי כשיר הן לריצוי עבודות שירות והן לריצוי עבודות של"צ, כאשר המדובר במי שעד כה ניהל חיים בהם נמנע מהסתבכויות משמעותיות עם מערכת אכיפת החוק, וכאשר עומדות בפני בית המשפט שתי אפשרויות בלבד - של שליחתו למאסר בין כותלי בית האסורים או ענישה צופה פני עתיד בלווית עונשים נלווים - נוטה הכף, באופן חריג ויוצא דופן, לכיוון המנעות משליחתו למאסר.

עם זאת, רואה בית המשפט לקבל עתירת ההגנה לאיזון כולל של הענישה בדרך של הוספת עיצום כספי משמעותי, אשר יהא ברף גבוה מהמקובל בהעדר אפשרות להטיל רכיבי ענישה מרתיעים וממשיים אחרים.

אשר לשאלת הרשעתו של הנאשם 1 - בית המשפט רואה, כאמור, בעבירות מסוג העבירה שביצע כנובעת מכשל ערכי בסיסי. המדובר בהתנהגות שראוי להזהיר הציבור מפניה ואף ראוי שתבוא לידיעת כל גורם ציבורי שהנאשם מתבקש להתקבל לשירותיו, בודאי מתקן בטחוני רגיש כפי זה שהנאשם ציין, שמבקש להתקבל אליו (על אף שכאמור לא הוגש כל מסמך מאמת לענין זה). מה גם, נאשם זה, כמו הנאשם 2, לא שתף פעולה בחקירה ואף חזר בו לסירוגין מנטילת האחריות על מעשיו, כך שגם לגביו לא התרשם בית המשפט מנטילת אחריות מלאה וכנה.

יתר על כן, ההיסטוריה הלימודית והתעסוקתית של הנאשם 1 עד כה, כפי המפורט לעיל - אינה כזו המבססת חשש, כי הרשעה בדין עלולה לסכל את עתידו המקצועי. מה גם, הנאשם עובד למחיתו, כאשר נושא רישום בגין תיק הממתין

לברור דין, והדבר לא סיכל קבלתו לעבודה ואף לא הביא להפסקת עבודתו.

מעבר לאמור, לא פורטו כל נסיבות מיוחדות אחרות המטות הכף לענין אי הרשעתו.

לפיכך, ראיתי להותיר על כנה הרשעתו של נאשם זה בדין.

אשר לשאלת העונש שיוטל על הנאשם 1 - בנסיבות רגילות, היה ראוי להטיל גם עליו לכל הפחות מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות. אך כאשר נמנע בית המשפט מלהטיל על הנאשם 2, שהוא העברין העיקרי בפרשה והוא שהיה אמור להנות מתגמולי הביטוח - לאור עיקרון אחדות הענישה - לא ימוצה הדין גם עם נאשם זה, וזו הפעם יוטל עליו עונש מאסר צופה פני עתיד בלווית עונש מאסר מותנה, עבודות של"צ (לגביו אין מניעה כלשהי לבצעם) ועיצום כספי, אם כי בגובה נמוך מזה שיוטל על הנאשם 1, וזאת מתוך שבית המשפט לוקח בחשבון, כי הורשע בחלק מהמסכת העובדתית.

בקביעת גובה העיצום הכספי שיוטל על כל אחד מהנאשמים, ילקח בחשבון מחד, אופי העבירות, שמטרתן השגת רווח כספי קל על חשבון הציבור ואף גורמות לבזבז משאבי ציבור; כן תלקח בחשבון הצעת ההגנה לאזן את רכיבי הענישה בהטלת עיצום כספי משמעותי, וזאת לאור אי כשירותו של נאשם 2 לריצוי מאסר בדרך של עבודות שירות או אף עבודות של"צ, מה שהביא, בסופו של דבר, גם לאי הטלת עונש לריצוי בעבודות שירות על נאשם 1. יצוין, לשני הנאשמים הכנסות - לנאשם 2 מקצבה שמקבל מצה"ל (הוגש אישור על כך) ולנאשם 1 - מעבודה.

לאחר שבית המשפט שמע את טיעוני הצדדים על פה, לרבות השלמת הטיעונים היום; עיין בטענות התביעה לעונש בכתב (ת/3); עיין בראיות שהוגשו לענין העונש; עיין בתסקירים ובחוות הדעת שהוגשו בענינים של הנאשמים; שמע דברם האחרון של הנאשמים - מוצא לגזור על הנאשמים העונשים הבאים:

- א. 12 חודשי מאסר מותנה למשך שלוש שנים, שמי מהנאשמים לא יעבור עבירה בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, פרק ט' סימנים א' ו- ב'; פרק יא' סימנים ה1, ו', ז';
- ב. לנאשם 1 - קנס בסך 6,000 ₪, ישולם בתוך 180 יום מהיום, שאם לא כן - יאסר הנאשם למשך 90 יום;
- ג. לנאשם 2 - קנס בסך 24,000 ₪, ישולם בתוך 180 יום מהיום, שאם לא כן - יאסר הנאשם למשך 180 יום;
- ד. לנאשם 1 - 180 שעות עבודות של"צ, אותן ירצה בהתאם לתכנית השל"צ שגובשה, ב"באר שובע", בתפקיד עוזר טבח. הנאשם יתיצב, בתוך שבעה ימים מהיום, לפני שירות המבחן, לקבלת הוראות בנוגע למועד תחילת ריצוי עבודות השל"צ. הנאשם מוזהר - כי אי התיצבות לריצוי עבודות השל"צ, באופן מלא או חלקי; אי שמיעה להוראות קצינת המבחן או הממונים עליו במקום ריצוי עבודות השל"צ; אי שיתוף פעולה בנוגע לריצוי עבודות השל"צ או כל הפרת משמעת לרבות הסתבכות בעבירות נוספות - עלולים

להביא להפקעת צו השל"צ ולדין מחודש בשאלת העונש, על כל המשתמע מכך;

ה. כל אחד מהנאשמים יחתום על התחייבות להימנע מעבירה בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, פרק ט' סימנים א' ו- ב'; פרק יא' סימנים ה1, ו', ז', על סך 15,000 ₪, למשך שלוש שנים מהיום. ההתחייבות תחתם בתוך שבעה ימים, שאם לא כן יאסר מי שלא חתם עליה למשך 21 יום.

הודעה זכות הערעור.

ניתנה היום, י"ד סיוון תשע"ד, 12 יוני 2014, במעמד ב"כ הצדדים והנאשם.